

Uwaga na emocje. Regulacja emocji a funkcjonowanie uwagi w okresie wczesnego dzieciństwa

Małgorzata Stępień-Nycz¹

Irmina Rostek²

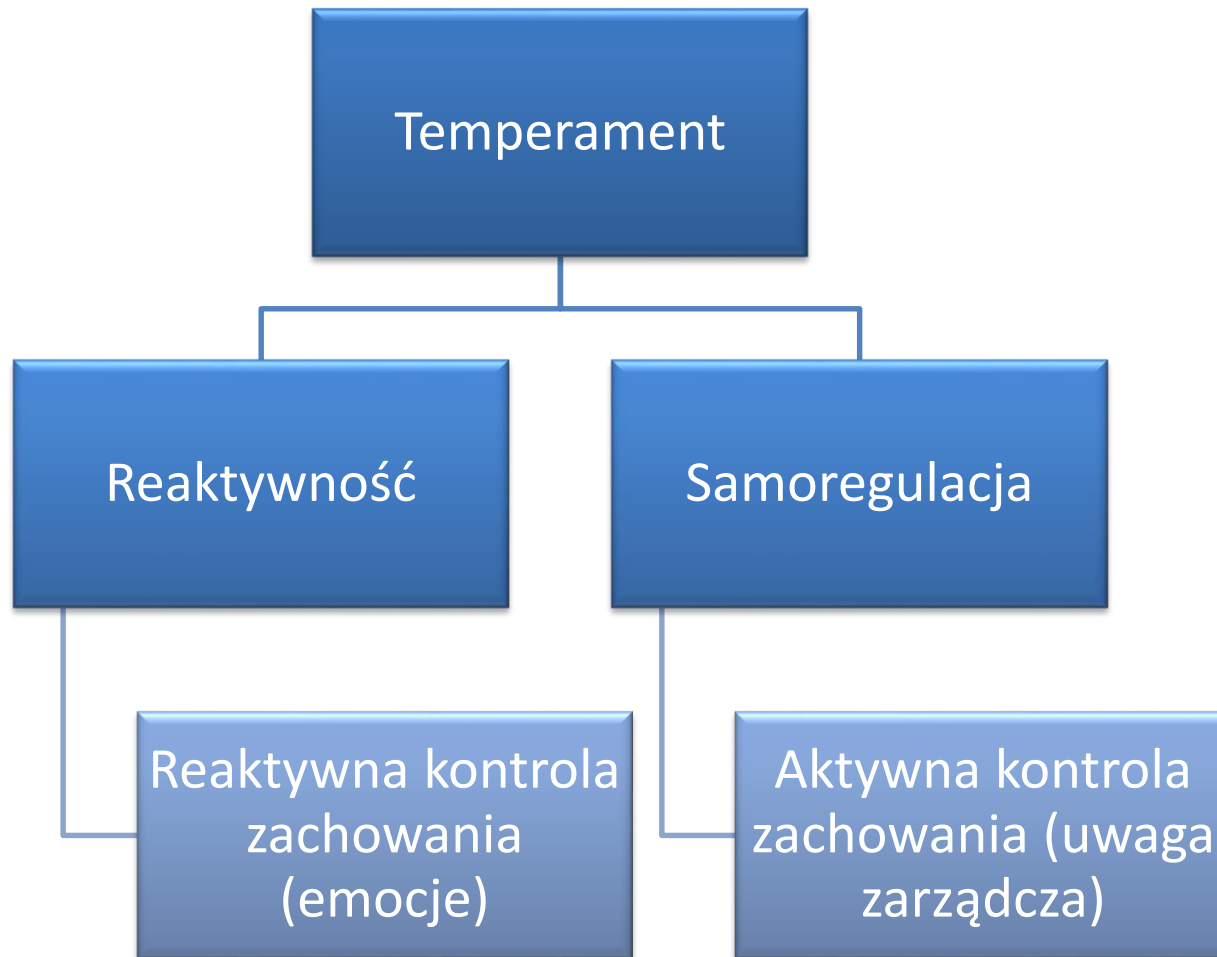
¹Uniwersytet Jagielloński, ²Akademia Pedagogiczna IGNATIANUM w Krakowie

XXXV Zjazd PTP, Bydgoszcz, 18-21 września 2014

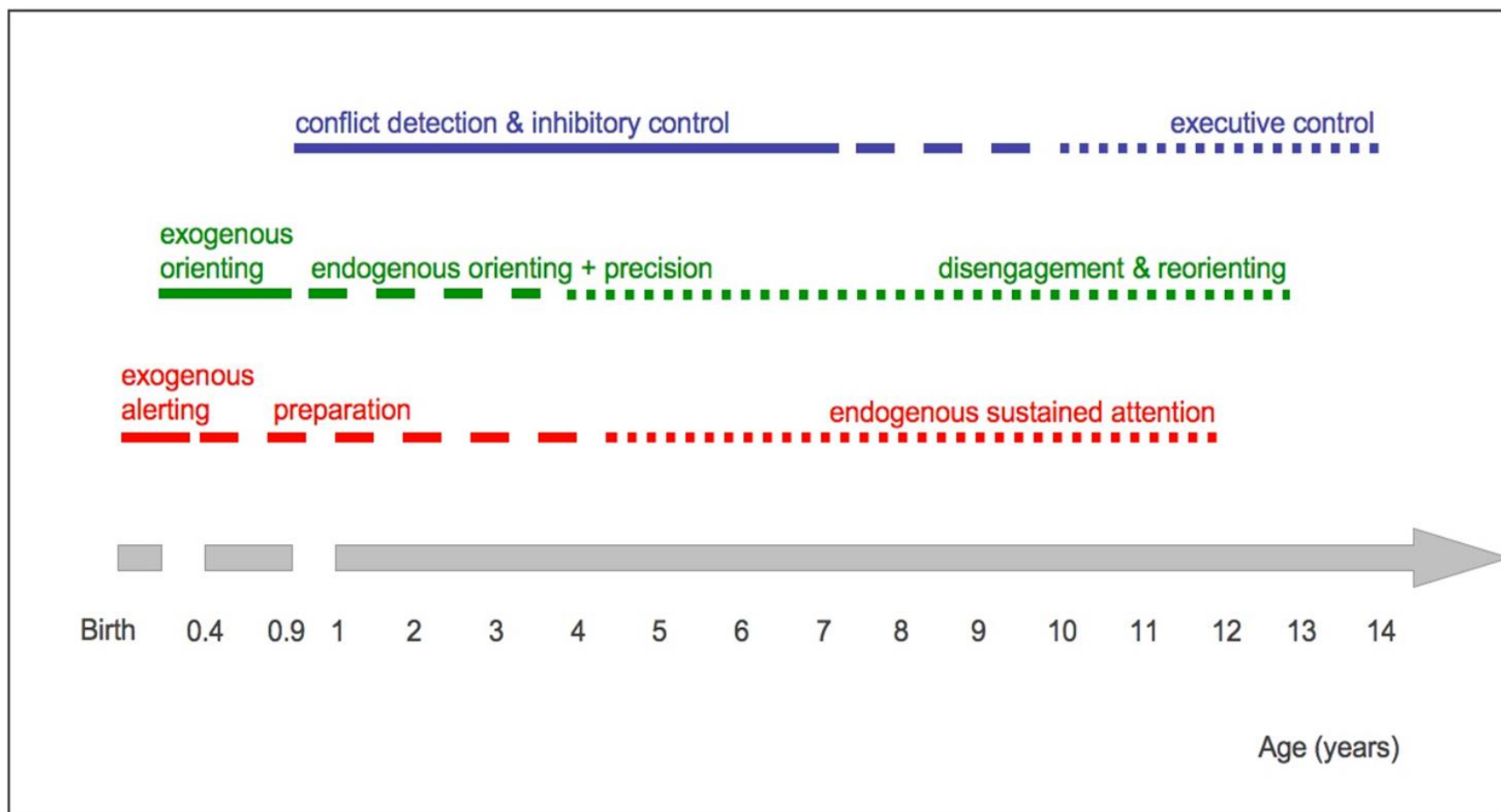
Samoregulacja

Temperamentalne uwarunkowania samoregulacji (M. Rothbart)

Rozwój uwagi w modelu M. Posnera

Rueda, in press. *Oxford Hdb Cog Neuros*

Uwaga, emocje i samoregulacja

Regulacja
emocji

12 m

Regulacja
uwagi

12 m

Uwaga
zarządcza

18-36 m

Regulacja
behawioralno-
emocjonalna

18, 24 m

358 dzieci
158 dziewczynek
200 chłopców

?

Regulacja emocji – 12 mcy; N=358

- Frustracja: reakcja na zabranie zabawki
- 3 czynniki:
 - **Reaktywność:** intensywność i latencja reakcji emocjonalnej
 - **Siła regulacji:** intensywność reakcji po ustaniu sytuacji frustrującej
 - **Tempo regulacji:** czas wygaszenia reakcji emocjonalnej

Uwaga, emocje i samoregulacja

reaktywność

siła
regulacji

tempo
regulacji

12 m

?

Regulacja
uwagi

Uwaga
zarządcza

12 m

18-36 m

Regulacja
behawioralno-
emocjonalna

18, 24 m

Regulacja uwagi – 12 mcy; N = 358

- Obserwacja w trakcie trzech zadań w laboratorium
- 2 czynniki:
 - **Skupienie uwagi** (czas skupienia i rozproszenia)
 - **Stabilność uwagi** (fluktuacja epizodów skupienia i rozproszenia)

Uwaga, emocje i samoregulacja

reaktywność

siła
regulacji

tempo
regulacji

12 m

skupienie
uwagi

Regulacja
uwagi

stabilność
uwagi

12 m

uwaga
zarządcza

18-36 m

regulacja
behawioralno-
emocjonalna

18, 24 m

Uwaga zarządcza; N = 238

- Kwestionariusz Zachowań Małego Dziecka M. Rothbart (*Early Child Behavior Questionnaire*) dla dzieci w wieku 18-36 miesięcy
- Wybrano 3 podskale ze skali aktywnej kontroli zachowania: skupienie uwagi, przerzutność uwagi, kontrolę hamowania
- Putnam i in. (2006): stabilność wyników między 18 a 24 mcem (średnio 0,5) oraz między 18 a 30 mcem (średnio 0,49)

Uwaga, emocje i samoregulacja

reaktywność

siła
regulacji

tempo
regulacji

12 m

skupienie
uwagi

stabilność
uwagi

12 m

uwaga
zarządcza

18-36 m

regulacja
behawioralno-
emocjonalna

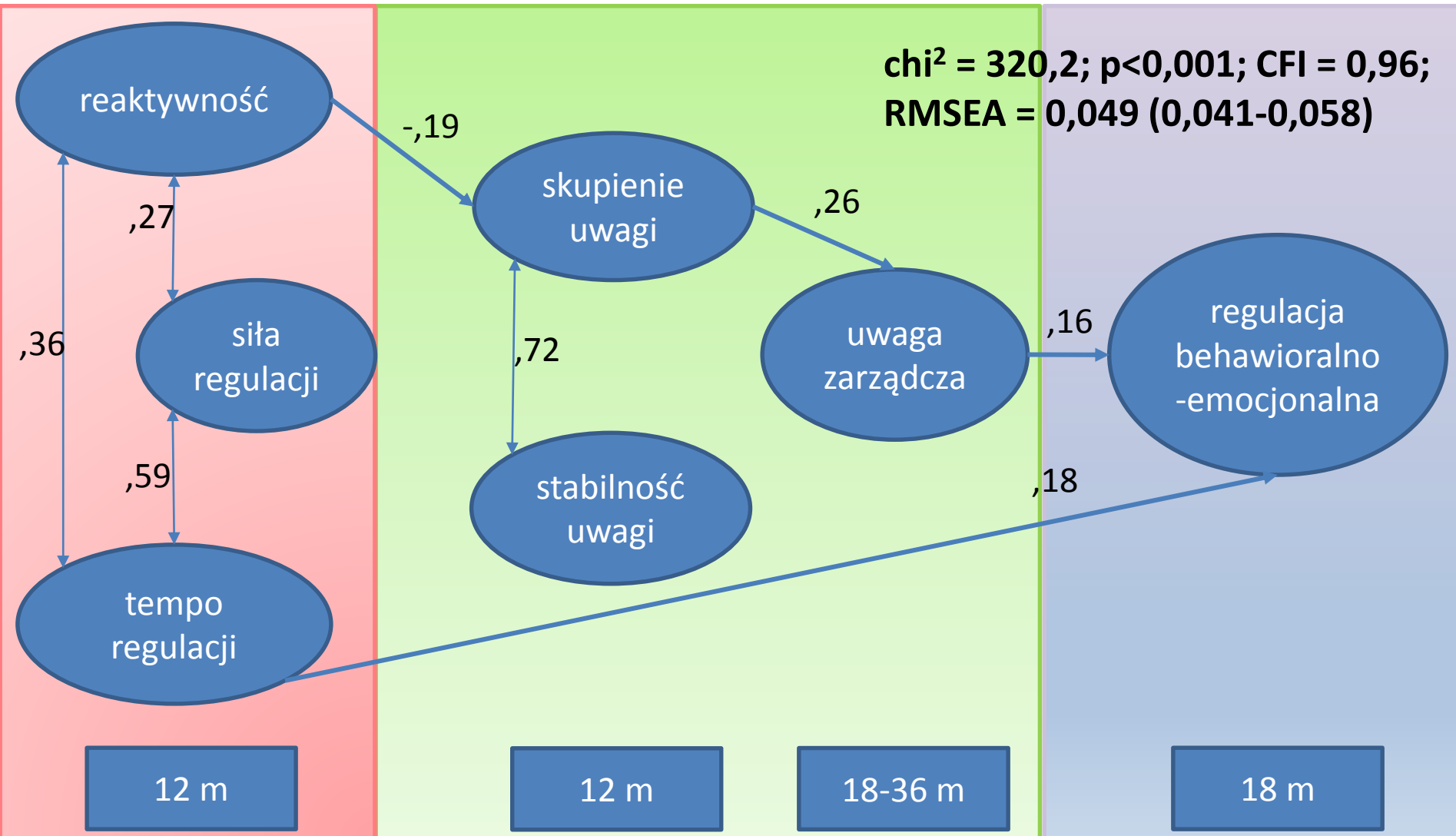
18, 24 m

Regulacja behawioralno – emocjonalna – 18 i 24 mce (N = 218 i 254)

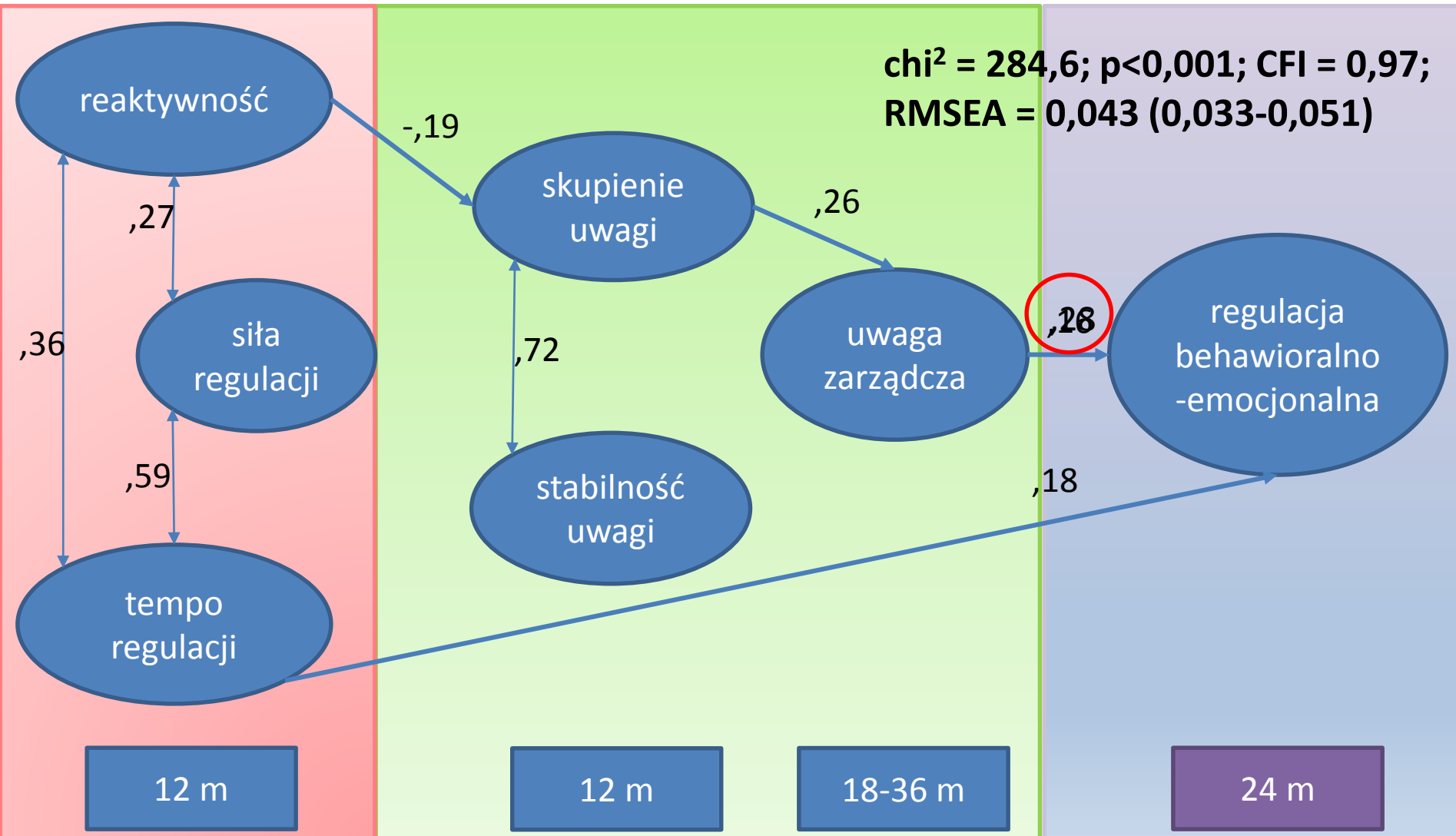
- Odraczenie gratyfikacji – miara „gorących” funkcji zarządzających
- Wskaźniki: czas odraczenia i sukces

Uwaga, emocje i samoregulacja

Uwaga, emocje i samoregulacja

Podsumowanie i wnioski

- Znaczenie funkcjonowania emocjonalnego dla procesów uwagi (Feldman, 2009; Rueda i in., 2005)
- Rola uwagi zarządczej w dalszym rozwoju samoregulacji na poziomie zachowania i emocji (Rothbart i in., 2004)
- Aspekt aplikacyjny:
 - Wczesne markery ryzyka ADHD (Ben Gurion Infant Development Study; Berger 2011)
 - Możliwość wspierania rozwoju samoregulacji poprzez trening procesów leżących u jej podłoża (procesy uwagi zarządczej) (Rueda i in., 2005)

Dziękujemy Dzieciom i Rodzicom za udział w badaniach

*Prezentowane badania zostały przeprowadzone w ramach projektu **Narodziny i rozwój zdolności do mentalizacji**, kierowanego przez dr hab. Martę Białecką-Pikul, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki (projekt nr 2011/01/B/HS6/00453).*